

دو فصلنامه تخصصی «پژوهش جوانان، فرهنگ و جامعه»

شماره چهارم، بهار و تابستان ۱۳۸۹: ۱۳۰-۱۰۷

تاریخ دریافت: ۱۳۸۸/۰۶/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۰۸/۱۷

سازگاری جوانان با دانشگاه و رابطه آن با حمایت اجتماعی؛ بررسی موردی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه اصفهان)

محمدعلی زکی*

چکیده

انتقال به دانشگاه یکی از حساس‌ترین وقایع زندگی جوانان و همراه با استرس‌های مختلفی است. سازگاری با دانشگاه لازمه عملکرد مناسب دانشجویان تلقی شده و با متغیرهای مختلفی ارتباط دارد. هدف مقاله حاضر بررسی سازگاری با دانشگاه و رابطه آن با حمایت اجتماعی دانشجویان است. اطلاعات تحقیق بر اساس تحقیق پیمایشی از میان ۲۰۰ دانشجوی دختر و پسر دانشگاه اصفهان جمع‌آوری شده و ابزارهای پژوهش شامل پرسش‌نامه سازگاری با دانشگاه بیکروسریک (۱۹۸۶، ۱۹۸۹ و ۱۹۹۹) و مقیاس چندگانه حمایت اجتماعی ادراک شده زیمت، داهلم، زیمت و فرالی (۱۹۸۸ و ۱۹۹۰) می‌باشد. پایایی ابزار برای کل، پسران و دختران به ترتیب ۰/۸۷۳، ۰/۸۴۶ و ۰/۸۹۵ محاسبه شده است. میزان سازگاری با دانشگاه در سطح متوسط و سازگاری فردی (عاطفی و هیجانی) در سطح زیاد ولی سازگاری سه حوزه آکادمیک، اجتماعی و دلبستگی نهادی در سطح متوسط ابراز شده است. حمایت اجتماعی نسبتاً زیاد است. رابطه معناداری بین سازگاری با دانشگاه و حمایت اجتماعی وجود دارد ($r=0/38$). تفاوت معناداری بین دختران و پسران در سازگاری با دانشگاه و همچنین حمایت اجتماعی وجود نداشته است.

واژگان کلیدی: سازگاری اجتماعی، دانشگاه اصفهان، حمایت اجتماعی، سازگاری دانشجویان.

مقدمه

جامعه‌شناسی سن^۱، به تبیین جامعه‌شناختی سن به مثابه ساختار اجتماعی و همچنین فرایند اجتماعی می‌پردازد (رایلی و همکاران، ۱۹۸۸: ۲۴۵؛ رایلی و رایلی، ۱۹۹۹: ۱۲۵). افراد برحسب گروه‌های سنی دارای وضعیت‌های اجتماعی متفاوتی می‌شوند که از آن جمله می‌توان دوره جوانی را در نظر گرفت. جامعه‌شناسی جوانان^۲ به‌طور مشخص به بررسی ابعاد گوناگون فرهنگی روانی اجتماعی زندگی دوره جوانی می‌پردازد (فیرث، ۱۹۸۴: ۱۰؛ فورستمبر، ۲۰۰۰: ۸۹۷؛ ریچاردسون، ۲۰۰۳: ۵؛ فلمینگ، ۲۰۰۳: ۱۰). جامعه‌شناسی دوره زندگی^۳ با توجه به این اصل آغاز می‌شود که زندگی افراد با محتوای تاریخی و اجتماعی از یکدیگر متفاوت و متمایز می‌گردد. زمینه‌های تاریخی و اجتماعی تعیین‌کننده دوره زندگی افراد است. رشد افراد در دوره‌های مختلف زندگی نتیجه تأثیر متقابل عوامل سه‌گانه بیولوژیکی (جسمانی)، روانی و اجتماعی است. بنیان‌های اجتماعی زمان، اساس شکل‌گیری دوره‌های زندگی هستند. با توجه به تغییرات تاریخی جوامع جدید، شناخت دوره‌های زندگی پیچیده، متحول و متغیر خواهد بود. وجوه مسلط و غالب دوره‌های زندگی برای نمونه، کار، تشکیل خانواده و سوابق اجتماعی تلقی می‌شوند (کلاوسن، ۱۹۸۶: ۱۲؛ سترستن و مایر^۴، ۱۹۹۷: ۲۳۳). تحقیقات دوره زندگی مطالعاتی میان‌رشته‌ای هستند که علوم مختلف تاریخ، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و جمعیت‌شناسی به تبیین آن می‌پردازند. این مطالعات نتیجه تعامل و همکاری علوم مختلف می‌باشد. جامعه‌شناسی دوره زندگی حوزه‌های متنوعی را در بر می‌گیرد. برای نمونه بررسی اثرات روانی و اجتماعی پدیده‌هایی همچون استرس، عزت نفس، ارزش‌های شغلی (سینگر و همکاران، ۱۹۹۸: ۲). بخشی از مطالعات جامعه‌شناسی دوره‌های زندگی به موضوع انتقال اختصاص دارد. انتقال یکی از مشخصات دوره‌های زندگی است: انتقال به دوره جوانی، انتقال از خانه به مدرسه، انتقال از مدرسه به دانشگاه، انتقال از دانشگاه به محیط کار، انتقال از محیط کار به خانه (تشکیل خانواده) و

1. Sociology of Age
2. Sociology of Youth and Adolescence
3. Sociology of The Life Course
4. Settersten and Mayer

انتقال از کار به دانشگاه (برای ادامه تحصیل) (ویتون^۱، ۱۹۹۰: ۲۱۰؛ جورج، ۱۹۹۳: ۳۵۵؛ روزنباوم، ۲۰۰۵: ۵).

جوانی به عنوان دهه دوم زندگی فرد تعریف می‌شود (دورنبوش، ۲۰۰۰: ۱۷۴). فرایند انتقال به دانشگاه^۲ موجب شکل‌گیری انبوه پژوهش‌های گسترده و متنوع علمی و تاریخی در این زمینه شده است. ابعاد گوناگون و اهمیت فرایند انتقال به دانشگاه ارتباط تنگاتنگی با تحولات اجتماعی و تاریخی در زمینه رشد فزاینده پذیرش دانشجویان و ورود آنها به دانشگاه‌ها دارد. این امر موجب می‌شود که صاحب‌نظران هر چه بیشتر به مطالعه فرایند انتقال به دانشگاه، محتوای این انتقال، عوامل مرتبط با آن و اثرات گوناگون آن بپردازند. عوامل متنوع فردی و اجتماعی منابع ارزشمندی برای سازگاری دانشجویان در طی فرایند انتقال به دانشگاه هستند. کیفیت انطباق^۳ و سازگاری دانشجویان با زندگی دانشگاهی^۴ و گستره آن باعث تجربه دانشگاهی افراد شده و فرصت‌هایی برای رشد فردی و اجتماعی آنها فراهم می‌کند. اندیشمندان با گرایش‌های پژوهشی متعدد و متنوعی به تبیین جنبه‌های روانی-اجتماعی فرایند انتقال به دانشگاه پرداخته‌اند: روابط متقابل با والدین در پیش‌بینی سازگاری با دانشگاه، عامل مهمی محسوب می‌شود. همچنین انتظارات قبل از ورود به دانشگاه منبع بالقوه سازگاری با این محیط است. سازگاری با دانشگاه نتیجه روابط متقابل بین ویژگی‌های محیط دانشگاهی و مشخصات ورودی‌های دانشگاه (ظرفیت‌های هوشمندانه، نگرش افراد به نظام آموزش عالی، احساس افراد به رشد مهارت‌ها و میزان یادگیری از طریق تجربه دانشگاهی) می‌باشد (کوته و لوین^۵، ۲۰۰۰: ۵۹) دوره انتقال به دانشگاه موجب رشد و بلوغ اجتماعی و آموزشی افراد می‌شود و نقش مکملی در فرایند شکل‌گیری هویت ایفا می‌کند (برزونوسکی و کاک، ۲۰۰۰: ۸۲). عوامل خانوادگی نقش مهمی در سازگاری با دانشگاه دارد و محیط خانواده مکمل کیفیت تجربه دانشگاهی است. تجربه دانشگاهی افراد

1. Wheaton
2. Transition to University
3. Adjustment to University
4. Adaptation to University
5. Côté and Levine

تداوم بخش جنبه‌های رشد فردی و اجتماعی دانشجویان تلقی می‌شود (آدامز و همکاران، ۲۰۰۰: ۱۰۰). حمایت اجتماعی موجبات افزایش سازگاری با دانشگاه را فراهم می‌کند (تاو^۱ و همکاران، ۲۰۰۰: ۱۲۵).

مسئله اصلی پژوهش حاضر این است که با توجه به اهمیت روانی و اجتماعی دوره جوانی، سازگاری جوانان با دانشگاه چگونه است و حمایت اجتماعی چه تأثیری بر آن دارد؟ پرسش‌های تحقیق عبارت‌اند از: ۱) سازگاری جوانان با دانشگاه به چه میزان است؟ ۲) مؤلفه‌های چهارگانه سازگاری جوانان با دانشگاه چقدر است؟ ۳) وضعیت حمایت اجتماعی جوانان چگونه است؟ ۴) مؤلفه‌های سه‌گانه حمایت اجتماعی جوانان چقدر است؟ ۵) نقش حمایت اجتماعی در سازگاری جوانان با دانشگاه چیست؟ ۶) آیا ارتباط سه مؤلفه حمایت اجتماعی با چهار مؤلفه سازگاری جوانان با دانشگاه معنادار است؟ ۷) آیا در موضوع سازگاری جوانان با دانشگاه در بین دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنادار است؟ ۸) آیا از نظر حمایت اجتماعی جوانان در بین دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری مشاهده می‌شود؟ ۹) آیا ارتباط معناداری بین سنوات آموزشی (ترم‌های تحصیلی) و سازگاری جوانان با دانشگاه وجود دارد؟ ۱۰) گویه‌های ابراز سازگاری جوانان با دانشگاه به چند عامل قابل تقلیل است؟

پیشینه تحقیق

انتقال از مدرسه به دانشگاه اغلب برای بسیاری از افراد دارای موقعیت‌های استرس‌زاست. دانشجویان در محیط جدید دانشگاه با تقاضاهای متعدد اجتماعی، آکادمیک و روابط اجتماعی بین فردی جدیدی روبه‌رو می‌شوند که هر کدام از آنها می‌تواند برای اغلب افراد وضعیت‌های استرس‌زایی ایجاد نماید: آنها می‌بایست اشکال جدید روابط اجتماعی را فرا گیرند، روابط متقابل مناسبی برحسب شرایط جدید دانشگاه با خانواده و دوستان برقرار کنند، مهارت‌ها و شیوه‌های یادگیری و مطالعه متناسب با محیط‌های یادگیری واقعی دانشگاهی را فرا گیرند و در مجموع به مثابه فردی مستقل و خودمختار بتوانند وظایفشان را (برای نمونه تنظیم چگونگی صرف پول و زمان) به خوبی ایفاء نمایند

1. Tao et al.

(همان). جوانان در طی سال‌های دانشجویی از خانواده و گروه‌های مشابه سنی جدا شده و در محیط اجتماعی جدیدی با مشخصاتی همچون آزادی عمل بیشتر، چالش‌های آکادمیک و پاسخگویی‌های متغیر در قبال نیازهای متعدد قرار می‌گیرند (لانتایر و ویندهام، ۲۰۰۴: ۵۹۳). سازگاری با دانشگاه در سایر فعالیت‌ها و ابعاد زندگی دانشجویان اثر می‌گذارد (برای نمونه بهداشت جسمی و روانی آنها و یا عملکرد و چگونگی انگیزش فعالیت‌های آکادمیک) (بیکر، ۲۰۰۳: ۵۷۰)، موجب ارتقاء عملکرد عمومی، احساس خوشبختی معنوی، خودکارآمدی، انگیزش پیشرفت، موفقیت تحصیلی و در نهایت باعث افزایش سازگاری اجتماعی افراد در حوزه‌های خارج از دانشگاه خواهد شد (تسانگ، ۲۰۰۱: ۳۵۰؛ بیرز و گونسس، ۲۰۰۳: ۵۳۰؛ عبدالله و همکاران، ۲۰۰۹: ۵۰۰؛ اشمیت، ۲۰۱۰: ۱۶؛ الیاس و همکاران، ۲۰۱۰: ۳۳۷؛ وینتر و همکاران، ۲۰۱۱: ۲۵).

عوامل سه‌گانه فردی- جمعیتی، عوامل شخصیتی و متغیرهای محیطی- موقعیتی موجب افزایش سازگاری با دانشگاه می‌شوند از متغیرهای فردی و جمعیتی می‌توان به مواردی چون سن، جنس و تمایزات فرهنگی، قومیتی و نژادی، توانایی هوش، متغیرهای شخصیتی، فشار و استرس دانشگاهی، افسردگی، عزت نفس، ابراز وجود، خوش بینی، احساس برجستگی و بزرگی، خود ارزشمندی، سبک‌های اسنادی و نوع کنترل، جهت‌گیری‌های انگیزشی و رهیافت‌ها و شیوه‌های یادگیری، ثبات عاطفی و هوش هیجانی و خودکارآمدی اشاره کرد. متغیرهای اجتماعی و موقعیتی متغیرهایی هستند نظیر مطلوبیت اجتماعی، سبک‌های مقابله‌ای، مهارت‌های حل مشکل اجتماعی، نقش مشاوران، نقش عوامل خانوادگی و معلمان و حمایت اجتماعی (بروکس و دوبوآس، ۱۹۹۵: ۳۵۲؛ بیکر، ۲۰۰۳: ۵۸۰؛ گارسیا، ۲۰۰۵: ۱۵؛ کیگولاروا^۱، ۲۰۰۵: ۱۹؛ میزراهی، ۲۰۰۶: ۱۶۰؛ آدامز، ۲۰۰۷: ۲۸؛ دلونگ، ۲۰۰۸: ۵۵؛ اشمیت، ۲۰۰۸: ۱۵۶؛ اشمیت، ۲۰۱۰: ۱۲).

تحقیقات متعددی در زمینه سازگاری دانش آموزان و دانشجویان در ایران انجام گرفته که موضوعات متنوعی در حوزه سازگاری آموزشگاهی را در بر می‌گیرند. می‌توان به ده گرایش پژوهشی در این خصوص اشاره نمود: نگرش‌های دینی (سهرابیان، ۱۳۷۹:

۶۷؛ علم مهرجردی، ۱۳۸۶: ۸۹)، عزت نفس و خودپنداره (حسن‌زاده، ۱۳۸۲: ۱۱۰)، نقش مشاوران در سازگاری دانشجویان (روشن و همکاران، ۱۳۸۴: ۳۳)، هوش هیجانی (رضویان شاد، ۱۳۸۴: ۱۰۵)، عملکرد و موفقیت تحصیلی (شریفی، ۱۳۷۶: ۱۱۲، فنونی، ۱۳۸۰: ۱۲۱؛ یارمحمدیان و همکاران، ۱۳۸۲: ۱۳)، آموزش مهارت‌های اجتماعی در سازگاری (عطاری و همکاران، ۱۳۸۴: ۴۰؛ میر ویسی، ۱۳۸۵: ۱۲۰)، آموزش گروهی عزت نفس در سازگاری (مظاهری و همکاران، ۱۳۸۵: ۵۲)، حمایت اجتماعی (عبدی فرد، ۱۳۷۴: ۹۸؛ آخوندی، ۱۳۷۶: ۱۰۱؛ رضویان شاد، ۱۳۸۴: ۷۹؛ نیسی و همکاران، ۱۳۸۵: ۱۴۹) و عملکرد خانواده، همبستگی خانواده و وضعیت اجتماعی فرهنگی خانواده (جوان شیخی، ۱۳۸۰: ۱۱۲؛ سامانی، ۱۳۸۱: ۱۴۵). لازم به ذکر است که تمامی تحقیقات سازگاری در ایران با استفاده از ابزارهای دیگری انجام شده‌اند. اهمیت پژوهش حاضر در این است که در آن برای نخستین مورد در ایران از پرسش‌نامه سازگاری با دانشگاه بیکروسریک (۱۹۸۶، ۱۹۸۹ و ۱۹۹۹) استفاده شده است.

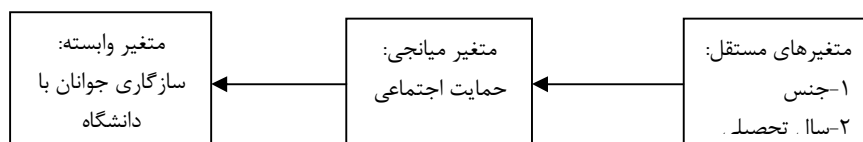
چارچوب نظری

آدمی در طی زندگی اجتماعی مراحل مختلفی را پشت سر می‌گذارد که لازمه موفقیت در آنها، توجه اندیشمندان را به تبیین و تحلیل نظری فرایند سازگاری با شرایط جدید اجتماعی را جلب کرده است. افراد در دوران جوانی با شرایط جدیدی به طور همزمان و یا با فاصله زمانی مواجه می‌شوند که تعدد این مراحل ضرورت تحلیل نظری سازگاری جوانان را دو چندان می‌سازد. مراحل مذکور شامل تحصیل در دانشگاه، اشتغال، محیط کاری، انتخاب همسر و تشکیل خانواده است. شرایط دوره جوانی و تعدد مراحل مذکور حساسیت بررسی موضوع سازگاری را افزایش می‌دهد. علاوه بر این، سازگاری با توجه به انواع مراحل گذار فوق، دارای ابعاد، جنبه‌ها و زوایای مختلفی خواهد بود که نظریات مختلف تلاش می‌کنند. جنبه‌های گوناگون آن را، از جمله سازگاری عاطفی، سازگاری اجتماعی، سازگاری تحصیلی، آموزشی و غیره بررسی و تحلیل نمایند. سازگاری به لحاظ نظری سازه متنوع و پیچیده‌ای تلقی می‌شود و بر این اساس اندیشمندان سعی در بررسی ابعاد گوناگون آن داشته‌اند. از لحاظ نظری، سازگاری محصولی اجتماعی است و شرایط و عوامل متعدد در شکل‌گیری آن نقش دارند. بخشی از تلاش دانشمندان بررسی و تحلیل تأثیر عوامل متعدد در شکل‌گیری سازگاری بوده است. سازگاری فرایندی

اجتماعی است که برآیند تأثیر عوامل متعدد فردی، خانوادگی و محیطی می‌باشد و بنابراین پدیده‌ای تک‌علتی محسوب نمی‌شود. البته باید توجه داشت که تأثیر عوامل متعدد بر سازگاری نیز یکسان نیست و عوامل فردی، خانوادگی و محیطی تأثیرات متفاوتی بر شکل‌گیری سازگاری جوانان دارد. رویکردهای نظری سعی در تبیین تأثیر هرکدام از این عوامل در سازگاری داشته است. مسئله مهم دیگر آن است که سازگاری موجب شکل‌گیری پدیده‌های دیگر فردی و اجتماعی می‌گردد و بر سایر فرایندها و موضوعات اجتماعی تأثیر می‌گذارد. بررسی این نکته در کنار مطالب پیشین، گویای پیچیدگی تبیین نظری این موضوع است. در صورتی که سازگاری جوانان به درستی صورت گیرد، آنان در ادامه مسیر زندگی با سهولت بیشتری قادر به انجام وظایف و کارکردهای اجتماعی خواهند بود. بنابراین، به لحاظ نظری ویژگی‌های سازگاری عبارت‌اند از: (۱) موضوعی شایع در مراحل متعدد زندگی اجتماعی خصوصاً دوران جوانی است (۲) سازهای پیچیده و پدیده‌ای چند بعدی است (سازگاری به مثابه متغیری پیچیده) (۳) بر اساس تأثیر عوامل متعدد، محصول و فرایندی اجتماعی است (سازگاری به مثابه متغیر وابسته) (۴) در سطوح متعدد زندگی اجتماعی تأثیر خود را نشان می‌دهد (سازگاری به مثابه متغیر مستقل). رویکردهای نظری سعی در تبیین سازگاری برحسب چهار حوزه فوق داشته‌اند.

مدل تحلیلی تحقیق

در راستای تحقیقات پیشین، مدل پیشنهادی تحقیق شامل متغیرهای جنسیت و سال تحصیلی به عنوان متغیرهای کنترل و متغیر حمایت اجتماعی به عنوان متغیر واسطه‌ای و در نهایت، سازگاری جوانان با دانشگاه به عنوان متغیر وابسته است (نمودار شماره ۱). با توجه به مدل تحلیلی فرضیات تحقیق عبارت‌اند از: (۱) تفاوت معناداری در سازگاری جوانان با دانشگاه بین دختران و پسران وجود دارد. (۲) تفاوت معناداری در حمایت اجتماعی جوانان بین دختران و پسران وجود دارد. (۳) با افزایش سال‌های تحصیلی بر میزان سازگاری جوانان با دانشگاه افزوده می‌شود. (۴) حمایت اجتماعی از جوانان موجب افزایش سازگاری آنها با دانشگاه می‌گردد.

نمودار ۱- مدل تحلیلی فرضی تحقیق: عوامل مؤثر بر سازگاری جوانان با دانشگاه

روش‌شناسی

جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دختر و پسر شاغل به تحصیل در دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶ بوده است. از آنجا که حداقل آزمودنی‌های تحقیق پیمایشی بایستی ۱۰۰ نفر باشد، لذا ۲۰۰ آزمودنی از بین دختران و پسران طی سه مرحله نمونه‌گیری انتخاب شدند. با این توضیح که در مرحله اول، نمونه‌گیری به صورت طبقه‌ای انجام گرفته است (نیمی مرد و نیمی زن). در مرحله دوم نمونه‌گیری، دانشجویان دانشکده ادبیات و علوم انسانی (به عنوان خوشه) انتخاب گردیدند. در مرحله سوم آزمودنی‌ها به صورت تصادفی ساده (ده کلاس از بین کلاس‌های مختلف دانشکده) در نمونه انتخاب شدند. لازم به توضیح است که در شیوه نمونه‌گیری از هر کلاس ۲۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب گردیده‌اند (۱۰ نفر آزمودنی پسر و ۱۰ نفر آزمودنی دختر). جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دختر و پسر شاغل به تحصیل در دانشگاه اصفهان و نمونه آماری ۲۰۰ دانشجوی دختر و پسر دانشگاه اصفهان (مورد: دانشکده ادبیات و علوم انسانی)، و روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده بوده است.

تحقیق حاضر از نوع پیمایشی و ابزار پژوهش پرسش‌نامه سازگاری با دانشگاه میکروسریک (۱۹۸۶، ۱۹۸۹ و ۱۹۹۹) (SACQ)^۱ می‌باشد. این مقیاس شامل ۶۷ گویه است که به صورت مدرج نه نمره‌ای (۱-کاملاً مخالفم تا ۹-کاملاً موافقم) جهت ارزیابی میزان سازگاری دانشجویان با دانشگاه محل تحصیل طراحی شده است. این مقیاس شامل چهار پاره مقیاس سازگاری علمی (آکادمیکی)^۲ (۲۴ گویه)، سازگاری اجتماعی^۳

1. Student Adaptation to Collage Questionaire.
2. Academic Adjustment
3. Social Adjustment

(۲۰ گویه)، سازگاری فردی و هیجانی^۱ (۱۵ گویه)، و وابستگی و دل‌بستگی نهادی^۲ به دانشگاه (۱۵ گویه) می‌باشد. پایایی ابزار فوق در تحقیق حاضر با استفاده از آماره آلفاکرونباخ به ترتیب برای چهار پاره مقیاس و کل پرسش‌نامه ۰/۷۵، ۰/۷۱، ۰/۶۵، ۰/۷۰ و ۰/۸۷ محاسبه شده است. پایایی ابزار به تفکیک جنس در بین دانشجویان پسر (۱۰۰ نفر) و دختر (۱۰۰ نفر) به ترتیب ۰/۸۴۶ و ۰/۸۹۵ گزارش می‌شود. ابزار دیگر پژوهش، مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی زیمت، داهلم، زیمت و فارلی^۳ (۱۹۸۸) و (MSPSS) (۱۹۹۰) است که شامل ۲۱ گویه بوده و به صورت مدرج هفت نمره‌ای (۱- کاملاً مخالف تا ۷- کاملاً موافق) برای سنجش حمایت اجتماعی ادراک شده در سه حوزه حمایت اجتماعی از دوستان، خانواده و دیگران مهم (هرپاره مقیاس دارای چهار گویه) ساخته شده است. پایایی مقیاس مذکور به ترتیب سه پاره برای مقیاس و کل مقیاس ۰/۹۰، ۰/۸۸، ۰/۶۱ و ۰/۸۶ گزارش شده است (ادواردز، ۲۰۰۴: ۱۹۲). در تحقیق دیگری پایایی مقیاس به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۹۱، ۰/۹۱ و ۰/۹۳ محاسبه شده است. پایایی ابزار فوق در تحقیق حاضر با استفاده از آماره آلفاکرونباخ به ترتیب برای سه پاره مقیاس و کل پرسش‌نامه ۰/۸۵، ۰/۸۱، ۰/۷۵ و ۰/۸۸ محاسبه شده است. پایایی ابزار به تفکیک جنس در بین دانشجویان پسر (۱۰۰ نفر) و دختر (۱۰۰ نفر) به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۸۴ گزارش می‌شود.

داده‌های تحقیق پس از جمع‌آوری با استفاده از برنامه SPSS استخراج و کدبندی گردید. بر اساس روش‌های آماری شامل آمار توصیفی، آماره آزمون T، آماره ضریب همبستگی I پیرسون، تحلیل واریانس، تحلیل عاملی و تحلیل رگرسیون سعی بر تحلیل‌های یک متغیره، دومتغیره و چندمتغیره خواهد بود.

درخصوص چگونگی ارزیابی ابزار پژوهش، لازم به ذکر است که در مرحله نخست، ابزار پژوهش توسط نویسنده به فارسی برگردانده شد و سپس در مرحله دوم، به طور جداگانه متن انگلیسی توسط دو کارشناس ارشد زبان خارجی که دارای حداقل چهار

1. Personal-Emotional Adjustment
2. Institutional Attachment
3. Zimet, Dahlam, Zimet and Farley's Multidimensional Scale of Perceived Social Support.

نیم سال تحصیلی سابقه تدریس دروس تخصصی رشته‌های روان‌شناسی و جامعه‌شناسی بودند، و همچنین علاوه بر آنها متن انگلیسی ابزار توسط دو کارشناس ارشد دیگر روان‌شناسی و جامعه‌شناسی که حداقل چهار نیم سال تحصیلی سابقه تدریس دروس تخصصی روان‌شناسی و جامعه‌شناسی داشتند، به فارسی برگردانده شد. در مرحله سوم تمامی پنج ترجمه برگردان ابزار (بدون آن که مشخص شود که توسط چه کارشناسی ترجمه شده است)، توسط دو کارشناس دارای تحصیلات دکتری مسلط بر زبان خارجی و زبان تخصصی علوم رفتاری و علوم اجتماعی، با یکدیگر مقابله شده و نسخه نهایی تعدیل و تنظیم گردید. در مرحله آخر نسخه نهایی بین ۳۰ آزمودنی دختر و پسر دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه اصفهان اجرا گردید که پایایی آن ۰/۸۴ محاسبه گردید.

یافته‌های پژوهش

تحلیل توصیفی

جدول ۱ نشانگر شاخص‌های آمار توصیفی ابعاد چهارگانه و کل سازگاری با دانشگاه و هم‌چنین ابعاد سه‌گانه و کل حمایت اجتماعی دانشجویان می‌باشد. میانگین سازگاری با دانشگاه و حمایت اجتماعی به ترتیب ۳۵۷/۲۳ و ۶۳/۰۳ محاسبه شده است. مؤلفه‌های چهارگانه سازگاری آکادمیکی (آموزشی)، اجتماعی، عاطفی و هیجانی و هم‌چنین دل‌بستگی نهادی به ترتیب از میانگین ۱۲۹/۴، ۱۰۵/۰۹، ۱۱۰/۸ و ۸۰/۱ برخوردار بوده‌اند. اهمیت سه مؤلفه حمایت اجتماعی به ترتیب مربوط به حمایت اجتماعی خانوادگی (۲۳/۶۵)، حمایت اجتماعی دیگران مهم (۲۰/۸۳) و حمایت اجتماعی دوستان (۱۸/۵۴) بوده است. شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای اصلی و مؤلفه‌های آنها در جدول ۱ و شاخص‌های میانگین و انحراف معیار مربوط به ۶۷ ماده پرسش‌نامه در جدول ۲ گزارش می‌شود.

جدول ۱- آمار توصیفی موضوعات تحقیق (N=۲۰۰)

موضوع	میانگین	انحراف معیار	حداکثر	حداقل
سازگاری آکادمیک (علمی) آموزشی	۱۲۹/۴۶	۲۴/۳۷	۲۰۲	۶۲
سازگاری اجتماعی	۱۰۵/۰۹	۲۲/۸۱	۱۶۶	۴۷
سازگاری عاطفی (هیجانی) فردی	۱۱۰/۸۲	۱۳/۶۶	۱۵۷	۷۸
سازگاری تعهد و وابستگی و تعلق نهادی	۸۰/۱۷	۱۷/۴	۱۲۳	۳۹
کل سازگاری با دانشگاه	۳۵۷/۲۳	۵۹/۰۷	۵۶۳	۲۴۴
حمایت اجتماعی خانواده	۲۳/۶۵	۴/۶۵	۲۸	۸
حمایت اجتماعی دوستان	۱۳/۵۴	۵/۶۹	۲۷	۴
حمایت اجتماعی دیگران مهم	۲۰/۸۳	۵/۱۹	۲۸	۶
کل حمایت اجتماعی	۶۳/۰۳	۱۲/۸۶	۸۳	۲۵

جدول ۲- شاخص‌های آمار توصیفی ۶۷ گویه پرسش‌نامه سازگاری با دانشگاه

انحراف معیار	میانگین	گویه (ماده)	انحراف معیار	میانگین	گویه (ماده)	انحراف معیار	میانگین	گویه (ماده)
۲/۶	۶/۲۶	۴۷	۲/۵۵	۵/۰۲	۲۴	۲/۵۳	۵/۳۱	۱
۲/۸	۵/۳	۴۸	۲/۶۹	۵/۲۴	۲۵	۲/۵۵	۴/۸	۲
۲/۶	۵/۰۶	۴۹	۲/۵۴	۴/۵	۲۶	۲/۶۱	۵/۱۵	۳
۲/۸	۵/۲	۵۰	۳/۰۲	۵/۱۴	۲۷	۲/۳۶	۶/۰۲	۴
۲/۶	۵/۲	۵۱	۲/۷	۶/۱۷	۲۸	۲/۶۰	۶/۴۷	۵
۲/۶	۵/۰۶	۵۲	۲/۶۴	۵/۳	۲۹	۲/۲۸	۵/۱۵	۶
۲/۲	۵/۸	۵۳	۲/۷۹	۴/۹	۳۰	۲/۶۵	۴/۷	۷
۲/۸	۵/۴	۵۴	۲/۸	۶/۰۸	۳۱	۲/۴۶	۴/۲۶	۸
۲/۵	۶/۰۳	۵۵	۲/۹	۵/۳	۳۲	۲/۵۴	۴/۰۶	۹
۲/۵	۴/۹	۵۶	۲/۶	۶/۱۱	۳۳	۲/۵	۴/۸۶	۱۰
۲/۹	۴/۷	۵۷	۲/۵	۴/۷۳	۳۴	۲/۵۶	۴/۸۹	۱۱
۲/۶	۵/۴	۵۸	۲/۹	۵/۲۱	۳۵	۲/۳۷	۵/۰۸	۱۲
۲/۸	۵/۸	۵۹	۲/۳	۵/۳۱	۳۶	۲/۴۷	۵/۱۹	۱۳
۲/۸	۵/۷	۶۰	۲/۷	۵/۶۴	۳۷	۲/۷۶	۴/۸۲	۱۴
۲/۷	۵	۶۱	۲/۴	۴/۴	۳۸	۲/۷۴	۵/۷۳	۱۵
۲/۸	۵/۷	۶۲	۲/۶	۴/۷۳	۳۹	۲/۵۸	۵/۵۶	۱۶
۲/۵	۵/۴	۶۳	۲/۸	۴/۶۷	۴۰	۲/۴۲	۴/۶۸	۱۷
۲/۸	۵/۲	۶۴	۲/۶	۴/۹۱	۴۱	۲/۴۵	۵/۷۴	۱۸
۲/۹	۵/۰۹	۶۵	۲/۶	۵/۴۱	۴۲	۲/۴۹	۵/۶۶	۱۹
۲/۸	۵/۳۸	۶۶	۲/۷	۵/۶	۴۳	۲/۵	۵/۴۶	۲۰
۲/۶	۶/۳۲	۶۷	۲/۴	۵/۸۵	۴۴	۲/۴	۵/۴۸	۲۱
			۲/۷	۴/۳۵	۴۵	۲/۹۹	۵/۱۹	۲۲
			۲/۲	۵/۷	۴۶	۲/۵۵	۶/۹۸	۲۳

تحلیل استنباطی

یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که تفاوت معناداری در زمینه دو موضوع سازگاری با دانشگاه و حمایت اجتماعی ادراک شده بین آزمودنی‌های دختر و پسر وجود ندارد. سطح معناداری آماره آزمون به ترتیب ۰/۴۰۳ و ۰/۷۵۹ گزارش می‌شود. بنابراین جنسیت افراد تأثیری در سازگاری با دانشگاه و همچنین حمایت اجتماعی نداشته است. علاوه بر آن تفاوت معناداری در خصوص مؤلفه‌های چهارگانه سازگاری با دانشگاه و همچنین مؤلفه‌های سه‌گانه حمایت اجتماعی ادراک شده بین آزمودنی‌های دختر و پسر وجود ندارد (جدول ۳).

جدول ۳- نتایج آزمون تفاوت موضوعات تحقیق بر حسب جنس

آماره آزمون T		دختران		پسران		موضوع تحقیق
اعتبار آماره	مقدار آماره	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
۰/۲۶۷	۱/۱۱۴	۶۳/۰۳	۳۶۰/۷۳	۵۴/۶۲	۳۸۳/۷۳	سازگاری با دانشگاه
۰/۷۵۹	۰/۳۰۷	۱۱/۱۸	۶۲/۷۵	۱۴/۴	۶۳/۳۱	حمایت اجتماعی

داده‌های پژوهش معرف آن است که تفاوت معناداری در سازگاری با دانشگاه بین سال‌های تحصیلی وجود داشته است. سطح معناداری آماره آزمون تحلیل واریانس ۰/۰۳ محاسبه شده است و بنابراین با افزایش سال‌های تحصیلی بر میزان سازگاری با دانشگاه دانشجویان افزوده شده است و روابط معناری بین سازگاری با دانشگاه و سال‌های تحصیلی وجود دارد (جدول ۴).

جدول ۴- نتایج آزمون تفاوت سازگاری با دانشگاه بین سال‌های مختلف تحصیلی

سال تحصیلی دانشگاه	تعداد	میانگین	انحراف معیار
سال اول تحصیلی دانشگاه	۵۳	۳۵۰/۴۷	۵۵/۹۲
سال دوم تحصیلی دانشگاه	۳۰	۳۵۱/۵۶	۶۰/۳۶
سال سوم تحصیلی دانشگاه	۴۴	۳۶۵/۶۸	۴۳/۵۶
سال چهارم تحصیلی و بیشتر دانشگاه	۷۳	۳۷۰/۳۶	۶۸/۴۷

$$F = ۸/۸۴۳ = \text{مقدار آزمون } F \quad \text{اعتبار آزمون } F = ۰/۰۳$$

یافته‌های تحقیق در زمینه تحلیل همبستگی بازگوکننده آن است که روابط معناداری بین سازگاری با دانشگاه و حمایت اجتماعی ادراک‌شده دانشجویان وجود داشته است. آماره آزمون از سطح معناداری ۰/۰۰۰ برخوردار است و مقدار ضریب همبستگی ۰/۳۸ محاسبه شده است. علاوه بر آن روابط معناداری بین چهار مؤلفه سازگاری به طور جداگانه با کل سازگاری وجود داشته است. بیشترین و کمترین مقدار همبستگی مربوط به سازگاری آکادمیکی (۰/۹۱۵) و سازگاری فردی و هیجانی (۰/۶۲۹) است. از سوی دیگر سه مؤلفه سازگاری با دانشگاه روابط معناداری با حمایت اجتماعی داشته‌اند. مقدار ضرایب همبستگی حمایت اجتماعی با سازگاری اجتماعی ۰/۴۴، سازگاری آکادمیکی ۰/۴۰ و وابستگی نهادی ۰/۳۲ محاسبه شده اما بین حمایت اجتماعی و سازگاری فردی (عاطفی و هیجانی) روابط معناداری از نظر آماری وجود نداشته است. نهایتاً، روابط معناداری بین سه مؤلفه و کل حمایت اجتماعی ادراک‌شده مشاهده می‌شود (جدول ۷).

جدول ۷- ماتریس همبستگی بین موضوعات تحقیق

کل سازگاری با دانشگاه	وابستگی و تعهد نهادی	سازگاری عاطفی هیجانی	سازگاری اجتماعی	سازگاری آکادمیکی (آموزشی)	
۰/۳۲ P=۰/۰۰۰	۰/۲۴۹ P=۰/۰۰۰	۰/۱۵۹ P=۰/۰۲۴	۰/۲۹۳ P=۰/۰۰۰	۰/۳۵۳ P=۰/۰۰۰	حمایت اجتماعی خانواده
۰/۲۵۴ P=۰/۰۰۰	۰/۲۴۱ P=۰/۰۰۰	۰/۰۹۶ P=۰/۱۷۸	۰/۳۶۹ P=۰/۰۰۰	۰/۲۶۱ P=۰/۰۰۰	حمایت اجتماعی دوستان
۰/۳۸۶ P=۰/۰۰۰	۰/۳۱۱ P=۰/۰۰۰	۰/۰۴۶ P=۰/۵۱۹	۰/۴۴۴ P=۰/۰۰۰	۰/۳۸۹ P=۰/۰۰۰	حمایت اجتماعی دیگران مهم
۰/۳۸۴ P=۰/۰۰۰	۰/۳۲۲ P=۰/۰۰۰	۰/۰۳۴ P=۰/۶۳۴	۰/۴۴۹ P=۰/۰۰۰	۰/۴۰۴ P=۰/۰۰۰	کل حمایت اجتماعی
۱	۰/۸۲۵ P=۰/۰۰۰	۰/۶۲۹ P=۰/۰۰۰	۰/۸۴۹ P=۰/۰۰۰	۰/۹۱۵ P=۰/۰۰۰	کل سازگاری با دانشگاه

نتیجه‌گیری

انتقال به دانشگاه ویژگی‌های استرس‌زایی برای جوانان دارد. سازگاری مناسب با محیط اجتماعی جدید دانشگاه شرایط مناسبی برای جوانان در زمینه‌های مختلف فراهم می‌کند و این امر ضرورت بررسی وضعیت سازگاری جوانان با دانشگاه را نشان می‌دهد. حمایت اجتماعی یکی از متغیرهای اجتماعی و موقعیتی مهم و مؤثر در سازگاری جوانان با دانشگاه است. بر این اساس هدف تحقیق حاضر بررسی چگونگی سازگاری جوانان با دانشگاه و همچنین چگونگی رابطه حمایت اجتماعی با آن بوده است. در راستای اهداف مذکور تحقیقی به روش پیمایشی در بین دانشجویان دختر و پسر دانشگاه اصفهان انجام گرفته است.

نتایج نهایی تحقیق نشان‌دهنده آن است که پرسش‌نامه تحقیق از پایایی بسیار معنادار و مطلوبی برخوردار بوده و این پایایی در راستای تحقیقات پیشین می‌باشد. پایایی پرسش‌نامه پژوهش حاضر در تحقیقات گارسیا (۲۰۰۵: ۵۵)، وانگ و همکاران (۲۰۰۶: ۵۵)، لویکس^۱ و همکاران (۲۰۰۶: ۳۷۰)، گرمایجز و ورچیورن^۲ (۲۰۰۷: ۲۳۹)، آگلیاتا و رنک^۳ (۲۰۰۷: ۴۹)، تایلور و پاستور (۲۰۰۷: ۱۰۰۸)، عبدالله و همکاران (۲۰۰۹: ۵۰۰)، اسمیت (۲۰۰۸: ۲۵۰)، اشمیت (۲۰۱۰: ۱۲) و وینتر و همکاران (۲۰۱۱: ۱۸) مطلوب گزارش شده است. علاوه بر آن پایایی پرسش‌نامه به تفکیک چهار پاره مقیاس در تحقیق حاضر نیز بسیار مطلوب گزارش می‌شود که با نتایج ده تحقیق خارجی همسویی دارد.

یافته‌های توصیفی پژوهش بیانگر آن است که جوانان از سطح متوسط سازگاری با دانشگاه برخوردارند و این وضعیت بین آزمودنی‌های دختر و پسر به صورت جداگانه و مشابه ارزیابی شده است. یافته‌های استنباطی مبین آن است که تفاوت معناداری در سازگاری با دانشگاه بین جوانان دختر و پسر وجود نداشته و این نتایج در راستای تحقیقات پیشین (اشنایدر و وارد، ۲۰۰۳: ۵۵۰؛ کالسنر و پیستول، ۲۰۰۳: ۱۰۰؛ لانتیر

1. Luyckx
2. Germeijs and Verschueren
3. Agliate and Renk

و ویندهام^۱، ۲۰۰۴: ۶۰۰) است. از آنجا که سطح سازگاری جوانان با دانشگاه به میزان متوسط ارزیابی شده، پیشنهاد تحقیق حاضر تأکید بر روش‌های ارتقاء سازگاری جوانان با دانشگاه می‌باشد. چرا که سازگاری با دانشگاه نقش مهمی در فعالیت‌ها و کارکردهای مختلف آموزشی، تحصیلی و بهداشت روانی و اجتماعی جوانان ایفا می‌نماید.

با مقایسه نمرات میانگین چهار پاره مقیاس، دریافت می‌شود که بیشترین سازگاری جوانان با دانشگاه در حوزه سازگاری فردی و هیجانی بوده است (میانگین ۷/۳) و کمترین سازگاری جوانان با دانشگاه اختصاص به سازگاری اجتماعی (میانگین ۵/۲) داشته است. میانگین سازگاری با دانشگاه در دو زمینه آکادمیک و وابستگی نهادی بسیار به یکدیگر نزدیک گزارش شده است (به ترتیب میانگین ۵/۳۹ و ۵/۳۳). اگر چه سازگاری فردی و عاطفی جوانان با دانشگاه قابل ملاحظه بوده ولی تحقیق حاضر توصیه می‌کند که توجه خاصی نسبت به بهبود سازگاری اجتماعی، آکادمیک و نیز سازگاری وابستگی نهادی جوانان مبذول شود.

حمایت اجتماعی یکی از متغیرهای مهم و مؤثر در افزایش سازگاری جوانان با دانشگاه محسوب می‌شود. داده‌های تحقیق بیانگر آن بوده که روابط معناداری بین حمایت اجتماعی ادراک شده و سازگاری جوانان با دانشگاه وجود داشته است ($r=0/38$). نتایج تحقیقات فراوانی بیانگر ارتباط معنادار بین حمایت اجتماعی و سازگاری با دانشگاه (براساس پرسش‌نامه بیکروسریک) بوده است. بنابراین وجود ارتباط معنادار بین حمایت اجتماعی ادراک شده با سازگاری دانشگاه در تحقیق کنونی در راستای یافته‌های تحقیقات پیشین (رابی، ۲۰۰۵: ۲۰۰؛ گارسیا، ۲۰۰۵: ۱۸۵؛ وانگ و همکاران، ۲۰۰۶: ۵۲؛ فرایدلاندر و همکاران، ۲۰۰۷: ۲۷۰؛ اسمیت، ۲۰۰۸: ۲۵۰؛ وینتر و همکاران، ۲۰۰۹: ۲۹۵؛ اسمیت، ۲۰۱۰: ۱۵) است.

تبیین نظری یافته‌های پژوهش مبین آن است که اثربخشی حمایت اجتماعی موجب افزایش سازگاری جوانان با دانشگاه می‌گردد. هرچه جوانان احساس حمایت اجتماعی بیشتری کند، به همان نسبت بهتر می‌توانند خود را با محیط دانشگاه سازگار نمایند. حمایت اجتماعی تسهیل‌کننده مرحله گذار و انتقال جوانان به محیط جدید دانشگاه است و به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم موجب افزایش سازگاری آنان با دانشگاه

می‌گردد. حمایت اجتماعی از طریق فرایند روش‌های مقابله‌ای در سازگاری با دانشگاه تأثیر خود را نشان می‌دهد (وانگ و همکاران، ۲۰۰۶: ۶۲؛ فرایدلاندر و همکاران، ۲۰۰۷: ۲۸۰). علاوه بر آن مبانی نظری مبین آن است که حمایت اجتماعی همچون سازگاری با دانشگاه دارای ابعاد و مؤلفه‌های مختلفی است و جنبه‌های گوناگون آن موجب ارتقاء سازگاری با دانشگاه می‌گردد. یافته‌های تحقیق در زمینه تحلیل همبستگی مبین آن است که مؤلفه‌های سه‌گانه حمایت اجتماعی ادراک شده خانواده، دوستان و دیگران مهم روابط معنادار جداگانه‌ای با سازگاری با دانشگاه داشته‌اند. بنابراین هر چه سه مؤلفه حمایت اجتماعی جوانان افزایش یابد به همان نسبت بر میزان سازگاری جوانان با دانشگاه افزوده می‌شود.

یکی از محدودیت‌های پژوهش، بررسی روایی پیش‌بین و روایی همزمان است. پیشنهاد تحقیق آن است که در مطالعات آتی به این موضوع پرداخته شود. یکی دیگر از محدودیت‌های تحقیق آن است که نمونه مورد بررسی به دانشجویان یک دانشگاه محدود شده و یافته‌ها را نمی‌توان به جمعیت عمومی تعمیم داد. بنابراین پژوهش، توصیه می‌کند که موضوع تحقیق بر حسب محیط‌های اجتماعی مختلف دانشگاهی (دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه پیام نور و غیره) بررسی گردد. علاوه بر این، پیشنهاد تحقیق آن است که در تحقیقات آینده با استفاده از تحلیل‌های پیچیده آماری (برای نمونه تحلیل رگرسیون و تحلیل مسیر) روابط چندگانه متغیرهای مختلف فردی، اجتماعی با سازگاری با دانشگاه تجزیه و تحلیل گردد. از سویی دیگر، مناسب است که اثرات و پیامدهای سازگاری با دانشگاه در سطوح مختلف زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی دانشجویان بررسی گردد. مطالعه روابط بین مفاهیم روان‌شناختی (عزت نفس، خودکارآمدی، شکل‌گیری هویت، هوش هیجانی و عاطفی، افسردگی و اضطراب) و سازه‌های جامعه‌شناختی (مطلوبیت اجتماعی، شیوه‌های حل مشکلات اجتماعی، رضایت از زندگی اجتماعی و ساختار روابط اجتماعی خانواده) و زمینه‌های تربیتی (انگیزش، راهبردهای یادگیری) با پرسش‌نامه سازگاری با دانشگاه، از دیگر حوزه‌های پژوهشی پیشنهادی برای تحقیقات آینده است. پیشنهاد نهایی تحقیق آن است که در مطالعات آتی، از سایر ابزارهای موجود در زمینه سازگاری با دانشگاه (برای نمونه پرسش‌نامه کمبل و پریچارد، ۲۰۰۰) استفاده شود.

منابع

- آخوندی، احمد (۱۳۷۶) «بررسی رابطه حمایت اجتماعی ادراک شده با سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان شهر تهران» پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
- جوان شیخی، تهمینه (۱۳۸۰) «بررسی رابطه وضعیت فرهنگی-اجتماعی خانواده با میزان سازگاری اجتماعی دانشجویان خوابگاهی (دانشگاه الزهرا)»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا.
- حسن‌زاده، فخری (۱۳۸۲) «بررسی رابطه ورزش با سازگاری اجتماعی و میزان اعتماد به نفس دانش‌آموزان دختر دبیرستانی»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا (س).
- خدایاری‌فرد، محمد (۱۳۸۳) «مقایسه ارتباط نگرش مذهبی و رابطه پدر فرزندی با سازگاری اجتماعی در فرزندان جانباز و عادی شهر تهران»، مجله روانشناسی زمستان ۱؛ ۸ ش. ۴ (پیاپی ۳۲).
- رضویان شاد، مرتضی (۱۳۸۴) «رابطه هوش هیجانی با سازگاری اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه سوم راهنمایی شهر تبریز در سال تحصیلی ۸۴-۸۳». پایان نامه، کارشناسی ارشد، دانشگاه تبریز.
- روشن، رسول و شعیری، محمدرضا و یعقوبی، حمید (۱۳۸۴) «تأثیر رابط مشاوران همسان در ارتقای سلامت روانی و سازگاری دانشجویان جدیدالورود غیربومی»، دانش‌پژوهان رفتار اردیبهشت، سال ۱۲، ویژه روانشناسی.
- سامانی، سیامک (۱۳۸۱) «مدل علی برای همبستگی خانوادگی، استقلال عاطفی و سازگاری»، پایان‌نامه دکتری، دانشگاه شیراز.
- سهرابیان، طاهره (۱۳۷۹) «بررسی تأثیر نگرش مذهبی بر سازگاری فردی و اجتماعی دانش‌آموزان دبیرستانی استان لرستان»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا.
- شریفی، امین (۱۳۷۶) «بررسی رابطه ارضاء نیازهای عاطفی با سازگاری فردی - اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر سال سوم مدارس راهنمایی شهر اهواز»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- عبدی‌فرد، سهیلا (۱۳۷۴) «بررسی رابطه حمایت اجتماعی و منبع کنترل درونی با سازگاری در دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه مشهد»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- عطاری، یوسف علی و شهنی ییلاق، منیجه و بشلیده، کیومرث و کوچکی، عاشورمحمد

(۱۳۸۴) «بررسی تأثیر آموزش گروهی مهارت‌های اجتماعی در سازگاری فردی - اجتماعی نوجوانان بزهکار در شهرستان گنبد کاووس»، مجله علوم تربیتی و روانشناسی، پائیز، سال ۱۲، شماره ۳.

علم مهرجردی، زهرا (۱۳۸۱) «بررسی رابطه بین نگرش مذهبی، نودوستی و سازگاری اجتماعی دانشجویان دانشگاه الزهرا»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا. فنونی، طلعت‌السادات (۱۳۸۰) «بررسی رابطه خودپنداره و سازگاری اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دختران سال اول متوسطه منطقه ۱۰ آموزش و پرورش تهران»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی. مظاهری، اکرم و باغبان، ایران و فاتحی‌زاده، مریم (۱۳۸۵) «تأثیر آموزش گروهی عزت نفس بر میزان سازگاری اجتماعی دانشجویان»، دانشور رفتار، سال ۱۳، اردیبهشت، شماره ۱۶. میروسی، لیلی (۱۳۸۵) «تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر سازگاری اجتماعی دختران دانشجو مستقر در خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تهران»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.

نیسی، عبدالکاسم و شکرکن، حسین و شهنی ییلاق، منیجه و سپهوند، محمدعلی (۱۳۸۵) «مقایسه سلامت روانی، سازگاری فردی - اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان پایه اول فاقد و واجد مادر در دبیرستان‌های اهواز با کنترل حمایت اجتماعی و هوش دانش‌آموزان، مجله علوم تربیتی و روانشناسی پاییز ۱۳۸۵؛ ۱۳ ش. ۳ (ویژه‌نامه روانشناسی).

یارمحمدیان، محمدحسین و مولوی، حسین و ایران‌پور، مبارکه اختر (۱۳۸۲) «بررسی رابطه بین دوستی‌های دوجانبه، پذیرش همسالان، خودپنداره و سازگاری اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر سال سوم راهنمایی شهر اصفهان»، مطالعات تربیتی و روانشناسی، سال ۴، شماره ۲.

- Agliata. A. K and Renk K (2007) "College Students' Adjustment: The Role of Parent-College Student Expectation Discrepancies and Communication Reciprocity". *Journal of Youth and Adolescence*.
- Abdullah, M.C, et al. (2009) "Adjustment Amongst First Year Students in a Malaysian University". *European Journal of Social Sciences*.V. 8, N.3.

- Adams. K. S (2007) "Visibility of Disability, Attributional Style, Psychosocial Adjustment to Disability, and Self-Advocacy Skill in Relation to Student Adaptation To College". Dissertation submitted to the Department of Educational Psychology and Learning Systems in Partial Fulfillment of The Requirements for The Degree of Doctor of Philosophy: Summer Semester.
- Adams, G.R, B.A. Ryan, and L.Keating (2000) "Family Relationships, Academic Environments, and Psychosocial Development during the University Experience:A Longitudinal Investigation", *Journal of Adolescent Research*, V. 15, No. 1.
- Baker, S. R (2003) "A Prospective Longitudinal Investigation of Social Problemsolving Appraisals on Adjustment to University, Stress, Health, and Academic Motivation and Performance". *Personality and Individual Differences* 35.
- Berzonsky, M.D, and L.S. Kuk (2000) "Identity Status, Identity Processing Style, and the Transition to University". *Journal of Adolescent Research*, V. 15, No. 1.
- Beyers, W, and L. Goossens (2003) "Psychological Separation and Adjustment to University: Moderating Effects of Gender, Age, and Perceived Parenting Style", *Journal of Adolescent research*, V. 18, N. 4.
- Brooks, J. H., and DuBois, D. L (1995) "Individual and Environmental Predictors of Adjustment During the First Year of College". *Journal of College Student Development*, 36 (4).
- Campbell, M.H. and Prichard, S.T. (2000) "Factor structure of the College Adjustment Scales". *Psychological Reports*, 80.
- Clausen, J.A. (1986) *The Life Course: A Sociological Perspective*. New York: Prentice-Hall.
- Côté, J.E, and C.G. Levine (2000) "Attitude versus Aptitude:Is Intelligence or Motivation More Important for Positive Higher-Educational Outcomes?" *Journal of Adolescent Research*, V. 15, No. 1.
- Cigularova, D. K (2005) "Psychosocial adjustment of International Students". *Journal of Student Affairs Archive*, 2005, V. 14, available at: [www. sahe. colostate. edu/Journal_articles/Journal_2005. V.14/Psychosocial_Adjustment. pdf](http://www.sahe.colostate.edu/Journal_articles/Journal_2005.V.14/Psychosocial_Adjustment.pdf)

- DeLong, D. R (2008) "The Effect of Active Learning Exercises on Academic Performance and Nonintellectual Learning Factors", A Dissertation Submitted to the School of Graduate Studies and Research in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Psychology, Indiana University of Pennsylvania, August.
- Dornbusch, S.M (2000) "The Transition From Adolescence: A Discussion of Seven Articles", *Journal of Adolescent Research*, V. 15, No. 1.
- Edwards, L. M (2004) "Measurement Perceived Social Support in Mexican American Youth: Psychometric Properties of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support", *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, V. 26, N. 2.
- Elias, H, N. Noordin and R. H. Mahyuddin (2010) "Achievement Motivation and Self-Efficacy in Relation to Adjustment Among University Students". *Journal of Social Sciences*.V.6, N.3.
- Firth, S (1984) *Sociology of Youth (Themes & Perspectives in Sociology)* Publisher: Causeway Press Ltd.
- Fleming. C. M (2003) *Adolescence: the Sociology of Youth and Adolescence (International Library of Sociology)*, Routledge, London.
- Friedlander L. J., G. J. Reid, N. Shupak, and R. Cribbie (2007) "Social Support, Self-Esteem, and Stress as Predictors of Adjustment to University Among First-Year Undergraduates". *Journal of College Student Development*, V. 48 N. 3.
- Furstenber.G.F (2000) "The Sociology of Adolescence and Youth in the 1990s: A Critical Commentary". *Journal of Marriage and the Family*, V.62, N.4.
- Garcia, G. A (2005) "the Relationship of Perceptions of Campus Climate and Social Support To Adjustment To College for Latina Sorority and Non-sorority Members". Thesis Submitted to the Faculty of the Graduate School of the University of Maryland, College Park, in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts.
- Germeijs, V, and K. Verschueren (2007) "High School Students' Career Decision-Making Process: Consequences for Choice

- Implementation in higher Education”, *Journal of Vocational Behavior*, V, 70.
- George, L (1993) “Sociological Perspectives on Life Transitions”. *Annual Review of Sociology* 19.
- Kalsner, L. and M. C. Pistole (2003) “College Adjustment in a Multiethnic Sample: Attachment, Separation-Individuation, and Ethnic Identity”, *Journal of College Student Development*, V. 44, N. 1.
- Lanthier, R. P. , and Windham, R. C (2004) “Internet Use and College Adjustment: the Moderating Role of Gender. *Computers in Human Behavior*, 20.
- Luyckx, K, L. Goossens, B. Soenens, and W. Beyers (2006) Unpacking Commitment and Exploration: Preliminary Validation of an Integrative Model of late Adolescent Identity Formation, *Journal of Adolescence* 29.
- Mizrahi, H. J (2006) “Predictors of College Adjustment”. *Journal of the Monmouth University Honors School*.
- Parker, J. D. A, L. J. Summerfeldt, M. J. Hogan, and S. A. Majeski (2004) “Emotional intelligence and Academic Success: Examining the Transition From HighSchool to University”. *Personality and Individual Differences*, 36.
- Richardson, J (2003) *Studies in the Social Psychology of Adolescence: International Library of Sociology The Sociology of Youth and Adolescence (International Library of Sociology)*, 1th Edition, Routledge; London.
- Riley, M.W., A.Foner, and J.Waring (1988) “Sociology of Age”. in *Handbook of Sociology*, Edited By Neil J. Smelser (ed). Newbury Park, CA: Sage.
- Riley.M.W, and J.W.Riley (1999) “Sociological Research on Age: Legacy and Challenge”, *Ageing & Society*, V.19 N.1.
- Rosenbaum, J. E (2005) “Educational Opportunity in American Society: A Research Agenda for Studying Transition”, Paper Presented at the Research on Improving High Schools: A Forum for Advancing the Research Agenda in Washington, D. C, on May 5.
- Ruby, M. E. M (2005) “Biopsychosocial Correlates of The

Subjective Well-Being and College Adjustment of Student With Diagnosed AD/HD”. Dissertation submitted to the Faculty of the Graduate School of the University of Maryland, College Park in partial fulfillment of the requirements of the degree of Doctor of Philosophy.

- Schmidt, C.K (2010) “College Adjustment and Subjective Well-Being When Coping With a Family Member's Illness”, *Journal of Counseling and Development*, V.42, N.1.
- Schneider, M. E., & Ward, D. J (2003) “The Role of ethnic Identification and Perceived Social Support in Latinos' Adjustment to College”. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 25.
- Settersten, J.R.A, and K.U.Mayer (1997) “the Measurement of age, Age structuring, and The Life Course”, *Annual Review of Sociology*, V. 23.
- Singer, B.H., C.D.Ryff, D.Carr, and W.J. Magee. (1998) “Linking Life Histories and Mental Health: A Person-Centered Strategy”. *Sociological Methodology* 28.
- Smith, M. L (2008) “The Transition To University: Adaptation and Adjustment”. A Thesis Submitted to the College of Graduate Studies and Research in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Arts in the Department of Psychology, University of Saskatchewan, Saskatoon
- Soenens, B. M. Vansteenkiste, W. Lens, K. Luyck, x, L. Goossens, W. Beyers, and R. M. Ryan (2007) “Conceptualizing Parental Autonomy Support: Adolescent Perceptions of Promotion of Independence Versus Promotion of Volitional unctioning”. *Developmental Psychology*, 2007, V. 43, No. 3.
- Sennet, J. P. B. , Finchilescu, G. , Gibson, K. & Strauss, R (2003) Adjustment of Black Students at a Historically White South African University. *Educational Psychology*, 23.
- Tao, S, Q.Dong, M.W. Pratt, B.Hunsberger. and S.M.Pancer (2000) “Social Support:Relations to Coping and Adjustment During the Transition to University in the People’s Republic of China. *Journal of Adolescent Research*”, V. 15, No. 1.
- Taylor, M. A, and D. A. Pastor (2007) “A Confirmatory Factor

- Analysis of the Student Adaptation to College Questionnaire". Educational and Psychological Measurement, V. 67, No. 6.
- Tsang, E.W.K (2001) "Adjustment of Mainland Chinese Academics and Students to Singapore". International Journal of Intercultural Relations, 25.
- Wang, A. L. Chen, B. Zhao, and Y. Xu (2006) "First-year Students' Psychological and Behavior Adaptation to College: The Role of Coping Strategies and Social Support Aiping", May 2006, V. 3, No. 5 (Serial No. 18).
- Wheaton, B. (1990) Life Transitions, Role Histories and Mental Health American Sociological Review 55.
- Wintre; M.G, S. K. E. Gates; W. M. Pancer; M. S. Pratt; J. Polivy; S. Birnie-Lefcovitch; G. Adams (2009) "The Student Perception of University Support and Structure Scale: Development and Validation". Journal of Youth Studies, V.12, N.3.
- Wintre, M, G, B. Dilouya, S. M. Pancer, M, W. Pratt, S, Birnie-Lefcovitch, J. Polivy and Gerald Adams (2011) "Academic Achievement in First-Year University: Who Maintains Their High School Average?" Higher Education. 15-31.